

บทคัดย่อ

การจัดทำบรรณานุกรมและบทคัดย่อหนังสือ สิ่งพิมพ์ ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	พ.ศ. ๒๕๕๓	เกตุขพรรณ คำพุฒ และคณะ
--	-----------	------------------------

โครงการวิจัยเรื่อง “การจัดทำบรรณานุกรมและบทคัดย่อหนังสือ สิ่งพิมพ์ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย สาขาทัศนศิลป์และคีตศิลป์” ดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อสำรวจสถานภาพองค์ความรู้และงานวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย สาขาทัศนศิลป์และคีตศิลป์ โดยเป็นการศึกษาเพื่อรวบรวมเอกสาร สิ่งพิมพ์ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย สาขาทัศนศิลป์และคีตศิลป์ พร้อมจัดทำระเบียบฐานข้อมูลทางบรรณานุกรมและบทคัดย่อของเอกสารสิ่งพิมพ์

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลจากรายานามศิลปินผู้มีชื่อเสียงด้านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย ร่วมกับการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งจัดเก็บงานศิลปะร่วมสมัยที่สำคัญ ทั้งในสถาบันการศึกษาและหอศิลป์แสดงศิลปะร่วมสมัย โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ รากฐานของงานศิลปะร่วมสมัย (foundation of contemporary art) แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัย (concepts) สุนทรียะของศิลปะร่วมสมัย (aesthetics) ชุดผลงานของศิลปินร่วมสมัย (art gallery) การพัฒนาผลงานศิลปะของศิลปินรุ่นใหม่ (artist) นิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ (art exhibition) และ การวิจัยทางศิลปะ (research in arts) อันสะท้อนถึงคุณค่าแห่งผลงานศิลปะร่วมสมัย ซึ่งพัฒนาจากรากฐานเดิมพร้อมกับแตกแขนงแนวคิดในการสร้างสรรค์ศิลปะออกไปอย่างหลากหลายมิติ หลากหลายองค์ประกอบแห่งศิลปะ และการเชื่อมสัมพันธ์ที่งานศิลปะนานาชาติ

จากการรวบรวมหนังสือสิ่งพิมพ์ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยสาขาทัศนศิลป์ จะเห็นได้ว่าเนื้อหามีความหลากหลาย อาทิ (1) พัฒนาการของการสร้างสรรค์ผลงาน (2) ปรัชญาของการสร้างสรรค์งานศิลปะ (3) แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะ (4) กลุ่มศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน และ (5) เทคนิคและวิธีการและการนำเสนอผลงานศิลปะ องค์ความรู้ที่ปรากฏนั้น ได้แสดงให้เห็นว่า การสร้างสรรค์ผลงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย สาขาทัศนศิลป์ในประเทศไทย ได้มีการปรับเปลี่ยนปรัชญาแนวคิด รวมถึงเทคนิควิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะไปตามบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยปรัชญาของการสร้างสรรค์งานนั้น ได้รับอิทธิพลของแนวศิลปะหลังสมัยใหม่ โดยมีแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมสากล การผู้สร้างสรรค์ผลงานเปิดพื้นที่สำหรับกลุ่มศิลปินท้องถิ่นที่สร้างสรรค์ผลงานบนฐานคิดของการดำรงรักษาวิถีชีวิตชนบทและสืบสานคุณค่าทางศิลปะของท้องถิ่น รวมถึงกลุ่มศิลปินต่างชาติ โดยเฉพาะชาวเอเชียที่ผลงานส่วนใหญ่สร้างสรรค์ตามแบบแผนประเพณี และมีส่วนในการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไปสู่ความเป็นสากลมากขึ้น

ในด้านของเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานนั้น พบว่า มีการใช้วัสดุเพื่อการสร้างงานศิลปะที่หลากหลาย ทั้งวัสดุตามธรรมชาติที่ถูกผสมผสานกับวัสดุที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัย เพื่อตอบสนองการแสดงออกทางความคิดของศิลปินที่พยายามใช้งานศิลปะฉายภาพของสังคมจนตกผลึกเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของสังคมไทย ผลงานส่วนใหญ่อยู่ในรูปของ งานจิตรกรรม สื่อผสม และงานติดตั้งจัดวาง (installation) จัดแสดงเป็นนิทรรศการระหว่างประเทศ นิทรรศการแสดงผลงานของศิลปิน รวมถึงเอกสารตำราเกี่ยวกับทัศนศิลป์

ข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ งานประติมากรรมร่วมสมัยนับเป็นตัวสะท้อนถึงการผสมผสานและปรับเปลี่ยนทั้งด้านปรัชญาแนวคิด เทคนิควิธีการ และรูปแบบการนำเสนอจากงานศิลปะแบบไทยประเพณีสู่

ความเป็นสากล โดยตลอดช่วง 6 ทศวรรษที่ผ่านมา มีการให้การศึกษา การทำงานประติมากรรมร่วมสมัยขึ้น ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องในสถาบันการศึกษาศิลปะ รวมถึงการเก็บรวบรวมผลงานตามพิพิธภัณฑ์ต่างๆ

ในเรื่องขององค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยสาขาทัศนศิลป์นั้น จากการรวบรวมหนังสือสิ่งพิมพ์ ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เห็นได้ว่ามีความหลากหลายของเนื้อหา อาทิ (1) พัฒนาการของงานด้านทัศนศิลป์ ในสังคมไทย (2) พัฒนาการของเครื่องดนตรีและการใช้เครื่องดนตรี (3) แนวคิด เทคนิคและวิธีการในการ ประพันธ์เพลงร่วมสมัย (4) ประวัติศิลป์และบทเพลง (5) บทวิจารณ์องค์ความรู้ที่ปรากฏในกลุ่มงานด้านทัศนศิลป์ ได้แสดงให้เห็นว่า ผลงานด้านทัศนศิลป์สัมพันธ์อยู่กับบริบทของสังคมอย่างแนบแน่น การเปลี่ยนแปลง ในทางสังคมแต่ละยุคสมัยมีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งในด้านของรูปแบบวิธีการประพันธ์เนื้อเพลง ทำนองเพลง การเรียบเรียง เครื่องดนตรี และเนื้อหาของบทเพลง โดยจะให้ภาพของการเปลี่ยนผ่านจาก รูปแบบดนตรีแบบดั้งเดิม สู่ความเป็นสากล และการหวนกลับไปหารากฐานดั้งเดิมด้วยการผสมผสานระหว่าง ความเป็นท้องถิ่น และความเป็นตะวันตกบนฐานของการเป็นดนตรีสมัยใหม่ เช่น การใช้เนื้อหาจากวรรณคดี ไทยมาแต่งเป็นเพลง การถ่ายทอดเรื่องราวของผู้คนในสังคมไทย การใช้เครื่องดนตรีไทยบรรเลงร่วมกับเครื่อง ดนตรีสากล กลายเป็นผลงานที่เรียกว่าเพลงไทยสากล โดยเห็นได้อย่างชัดเจนผ่านการทำงานของวงดนตรี สุนทรารมณ์ที่เป็นผู้นำในการประสานวัฒนธรรมทั้งตะวันตกและตะวันออกได้กลายเป็นฐานให้งานด้านทัศนศิลป์ มีความหลากหลายยิ่งขึ้น

Abstract

The research project “Bibliographies and Abstracts of Printed Media Related to Contemporary Arts and Culture: Visual Arts and Musical Arts”, with its principal objective to make a broad survey on the body of knowledge and research related to contemporary visual art and music appreciation, is carried out to issue a collection of any printed matter and a systematic data based on bibliographies and abstracts.

The information is required through the collection list of famous creative contemporary artists, including the sources where important contemporary artifacts displayed in both academic institutes and galleries. The focus of the study aims at the foundation of contemporary art, its concepts, its aesthetics, art gallery, the work of new artists, art exhibition, and research in arts, which reflects the aesthetics value originated from the old foundation, yet enriched with the new creative idea in multi dimensions and art compositions, which are elaborately linked to the international art itself.

The information collected from all printed matter on contemporary artistic work of visual arts and music appreciation having already been surveyed can be categorized into three main groups: the development, the philosophy, the concepts, the artists and the presentation techniques. The study shows that the social context is instrumental in the change of the creative work. Also, the contemporary artists are influenced by the notion of post-modernism on the art for “all”, with no class discrimination, and the emphasis on the creative work which can be connected to natural culture, local culture and international culture. The local artists whose works are created on the foundation of preserving the local way of life and artistic tradition have more space of their own. The space is also open wide for the foreign artists, especially Asian ones, who have produced the work by tradition, and participated in expanding the work towards the international level.

The study also indicates that the material used in creating the work of art is varied, ranging from natural matter to modern technological material like iron, metal, brass, bronze, aluminum. The artists have experimented using these materials to meet their quest to portray the image of the society so explicitly and profoundly that it has become Thailand’s valuable heritage. The art forms used are multi-media painting and installation which are shown in international exhibitions and an artist’s own gallery. Also, Thai contemporary sculpture has reflected the combination and adaptation in all aspects: the philosophy, the concepts, the techniques and the presentation technique. Therefore, throughout the six decades, the study of Thai contemporary sculpture has been consistently promoted in art institutes, and the museums are encouraged to make a collection of these work.

The information collected from all printed matter on contemporary artistic work of music appreciation having already been surveyed can be categorized into five main groups: the development of music appreciation in Thai society, the development of musical

instruments and skills, the concepts and technique of composing contemporary music, the musicians' biography and their work, the criticism on the body of knowledge. The study indicates that the musical work is closely related to the social context, which has influenced on the following aspects: the forms, the melody, the composition, the musical instruments and the lyric. The transition period of Thai music has passed down from the traditional ritual to universal concept. Then, local flavor is brought back to combine with modern music. For instance, the lyric of modern music is depicted from Thai literature to reflect the way of life of Thai people, and the ensemble of traditional Thai music and western music, known as the westernized modern Thai songs, was pioneered by the popular big band, Sun-Ta-Ra-Porn, and become to be a solid ground for the multi dimension of musical work in Thailand.